

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor: Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa: Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3, 8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 14. JANUAR 1974 • POSTFACH, 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 1.-2. • PREIS S. FR. 1.00

Svět na úsvitu '74

Za bratrskou pomoc Sovětského svazu musí Československo tvrdě platit. Je vždy první východoevropskou zemí, kterou Moskva zneužívá hospodářsky k svým politickým zájmům ve světě. V prosinci loňského roku rozhodla Moskva, že zachráni zkrachované hospodářství Fidela Castra, aby si zajistila svůj vliv v jižní Americe a základnu atomových ponorek na Kubě. Vytáhla Castra z dluhů a poskytla mu úvěry až do příštího tisíciletí. Brzy na to zahнала na Kubu Husáka, aby potvrdil Castrovi, že Československo bude také platit. Castro Husáka povozil po Kubě a za to obdržel dohodu, že Československo mu bude platit dvojnásobek světových cen za všechno, co vyveze do Československa a za nikl dokonce pětinasobek. Drazé bude Československo platit za Husákovu návštěvu Kuby. Několik dnů po Brežněvovi musel Husák v Indii převzít závazky, které Moskva předepsala Českoslo-

Upozorňujeme čtenáře, že koncert Rudolfa Firkušného v Carnegie Hall je už tuto neděli, o třetí hodině odpoledne. Podrobnosti uvnitř listu.

vensku při své hospodářské podpoře Indie. Tak se Československo teprve v Delhi dovědělo, že poskytuje Indii půjčku 100 milionů dolarů. Za jakých podmínek, zatím nebylo řečeno. Při tom Československo pokračuje ve financování investic i v Sovětském svazu. V Moskvě byla podepsána dohoda, podle které od příštího roku do r. 1978 bude ČSSR dodávat zadarmo železniční výklopné vagony o nosnosti 105 tun a další výrobky pro nový kombinát k výrobě azbestu na jižním Uralu. Za to mu SSSR bude od r. 1980 dodávat azbest, samozřejmě za ceny, které si určí.

Pokrač. na straně 2)

NOVOROČNÍ

Ferdinand Peroutka

Je zvyk podat přehled událostí roku končícího a vyslovit předpověď do roku začínajícího. Předpovídat se neodvažujeme. Nové, ještě nezvážené okolnosti se objevily. Arabové poprvé si plně uvědomili moc, již jim dává ten fakt, že olejové zdroje jsou na jejich území, udělali z toho politický nástroj a pronikavě změnili mezinárodní scénu. Mezi následky může být oslabení mocenského postavení západní Evropy a ta nebo ona trpčí budoucnost Israele. Objevilo se holé, nezastírané komandování, jaké v mezinárodním životě dotud nebylo známo. Západní evropské státy se v Bruselu sešly k poradě, přijeli arabští diplomaté, usídlili se v blízkosti paláce, v němž se jednalo, a posílali vzkazy: jest-

liže západní Evropa chce olej, "musí více udělat pro arabskou věc", musí ve Spojených národech hlasovat proti Izraeli a vůbec musí vydávat proklamace proti Izraeli a chovat se k němu nepřátelsky. Arabové to nazvali "dialogem". Nové Veličenstvo se narodilo a zakazuje evropským státům dodat Izraeli i ty věci, jež Israel už od nich koupil a zaplatil. Arabové dostávají zbraně od sovětů, Israel je dostává od Ameriky. To prý je nesnesitelné. Má být samozřejmě, že zbraně směji dostávat jen Arabové, debata o tom je bezpředmětná vzhledem k tomu, že Arabové drží ruku na olejových zdrojích. Americké lodí se zbraněmi pro Israel se ani nesmějí objevit v evropských přístavech. Ho-

landsku to nebylo tak samozřejmé a Arabové neprodle- ně na ně uvalili olejový bojkot. Viděli jsme fotografii holandského ministerského předsedy, jak jede do ministerstva na velocipedu. Ceny arabského oleje byly zněkolikanásobněny, vehementní to útok na západní hospodářství, které tak jako tak je ohroženo nebezpečím inflace. Poslední zpráva: Arabové zmírňují olejový bojkot Evropy. Se své výše arabští diplomaté sledují, jak Evropané se z toho těší. Evropské státy, které bývaly velmocemi, chovají se opatrně. V novinách stojí: "Evropany rozděluje otázka, zda mají sdílet olej s Holandskem, jehož bojkot trvá. Anglie a Francie se obávají, že

(Pokrač. na str. 3)

ZA OLEJEM

V Evropě se setkala s příznivým ohlasem iniciativa USA, aby se totiž všechny hlavní olej produkující a spotřebovávající státy pokusili o společné a jednotné řešení krize — místo řady krátkodobých jednotlivých akcí. Na první třetinu února se chystá schůzka (téma: olej a jak dál) největších spotřebitelských států, to jest USA, Kanady, Japonska, Francie, Británie, Holandska, Norska a Západního Německa.

NA SVOBODĚ

Západní tiskové agentury oznámily z dobře informovaných kruhů v Praze, že krátce před vánocemi bylo propuštěno několik čs. politických vězňů, odsouzených v sérii procesů r. 1972. Jde například o dceru a syna profesora Jaroslava Šabaty, o někdejšího tajemníka krajského výboru KSČ v Brně Alfreda Černého a o dalších šest osob, jejichž rozsudky zněly na dobu od dvou do tří let vězení. Všichni byli údajně propuštěni "pro dobré chování", což je obvyklá formulace čs. vězeňského řádu. Po propuštění některých nemocných odsouzených zůstává teď v Československu vězněno z politických důvodů asi 10 obžalovaných z procesů roku 1972, těch, kteří dostali nejdelší tresty. Oficiální sdělovací prostředky se o propuštění vězňů zatím nezmínily.

PROTESTY NA OBJEDNÁVKU

V Moskvě uspořádal tiskovou konferenci pro zahraniční novináře přední komentátor Pravdy Jurij Žukov. Předložil spoustu dopisů od "prostých občanů", kteří vehementně odsuzují počínání Andreje Sacharova a knihu "Souostroví Gulag" Alexandra Solženicyna. Pravda dostává prý až dvě stě takových dopisů denně. Tisková konference se minula účinkem. Jediný efekt: je vidět, jak velmi se Kreml obává obou dissidentů. A to je pozitivní.

Satira silvestrovská a novoroční

Karel Jezdinský

Přelom roku je v mnoha zemích dobou sváteční, která se slaví tu s větší, tu s menší pompou. Na úrovni politické i na úrovni vyslovené lidové. Od sdělovacích prostředků se na závěr roku očekává vtipné poohlédnutí, od různých státníků do nového roku moudré slovo. Na úrovni lidové platí, že jiné země pěstují jiné zvyky a na úrovni státnické, že jiné politické systémy pěstují jiné mravy.

Slyšeli jsme řadu neformálních novoročních poselství demokratických politiků — předsedů vlád a představitelů opozice. Hovořili o tom dobrém i o tom špatném, někteří dokonce neváhali říci, že příští rok může přinést větší problémy, než rok minulý. Západoněmecký kancléř Brandt například zdůraznil i potřebu otevřené svobodné občanské kritiky vlády, které stojí v čele. Podobné je i žurnalistické hodnocení. Od opozičního tisku se v parlamentních demokraciích přirozeně očekává, že

při silvestrovské příležitosti si udělá legraci z většiny vládních počinů a náležitě zkarikuje přední vládní činitele. Humor, byť i přehnaný, ještě nesnižil autoritu žádné demokratické vlády.

Kupodivu, i ti, kteří se na vládě podílejí mají však jakýsi ostych se pouze vychvalovat, upadat do banálních frází, které by se mohly nazítří stát vděčným předmětem výsměchu jízlivého kritika. Jistě cosi nepředstavitelného v zemích, jejichž vlády disponují neomezenou mocí, které nesnášejí a nepřipouštějí žádnou podstatnou kritiku. Také v Československu jsme slyšeli mnoho bilancí a mnoho poselství. Téměř bez výjimky měly jeden stejný vzorec: Byl to opět rok plný úspěchů-a to těch největších

možných a nejlepších z těch co byly — a příští rok bude ještě úspěšnější. Pod vedením strany a vlády všechno kvetlo, a pokud někde tlačila bota, byla bezvýznamná, za níž strana a vláda nemůže. Ve výkladu světového vývoje je vzorec stejně tradiční a stejně jednoduchý — kapitalismus opět nezadržitelně zahníval, socialismus — opět do- větským vedením — opět do- byl další nezvratná vítězství. Bylo by — už pro úžasnou nudnost — zajímavé srovnat všechna ta novoroční poselství, jak nám téměř bez výjimky prezentují jejich vládními tvůrci od roku 1948. Kolikrát jsme slyšeli: Výstavba socialismu se úspěšně rozvíjí. Anebo: Rok, který právě uplynul byl další významnou etapou v tomto pro-

(Pokrač. na str. 4)

V těchto dnech si připomínáme pět let od smrti Jana Palacha. Okupace, na jejíž protest položil svůj život, nebude věčná. Hrdinství Jana Palacha však zůstane v českých dějinách navěky.

O ČESKOSLOVENSKU

Tuzex zůstává

Koncem roku 1973 se rozšířily v Československu pověsti, že skončí platnost tuzexových poukazek, že dojde k drastickému zvýšení cen nebo dokonce, že bude Tuzex zrušen. Oficiální propaganda označila tyto fámy jako plané, byť přiznala, že se ceny v Tuzexu "případ od případu upravují". Což je přý vliv pohybu cen dováženého západního zboží. Pokud jde o zásoby, má — podle těchto zpráv — Tuzex k dispozici o třetinu větší množství zboží než před rokem. Dodávky mají být zajištěny i pro další zimní a jarní období, a to jak v exkluzivních potravinách, textilu a různých spotřebičích, tak i ve zboží investičního rázu. Horečka kolem Tuzexu, kde stály v prosinci nekonečné fronty, přý je "zhola zbytečná". Českoslovenští spotřebitelé jsou ovšem na základě různých zkušeností nevěřící Tomáši a nakupují s vervou navzdory všem dementi.

Novinkou roku 1974

bude v brněnském veletržním areálu I. mezinárodní potravinářský salon Salima. Ve dnech 26. února až 4. března se podle dosavadních přihlášek představí na třista potravinářských firem pětadvacet zemí. Salima je jedinou mezinárodní akcí svého druhu v zemích Rady vzájemné hospodářské pomoci.

V Československu ojedinelým

druhem spojového zařízení je pražská potrubní pošta. Svým více než šedesát kilometrů dlouhým potrubím spojuje na 40 účastnických stanic. Kromě pošt to jsou i některé instituce, redakce a závody. Z ústředí na hlavní poště se denně vypraví tisíce spěšných zásilek.

Vařečky do světa

Téměř dva milióny vařeček, které zhotovují na automatické lince vlastní konstrukce, a řadu jiného kuchařského náčiní, vyváží ročně do celého světa výrobní družstvo Dřevotvar v Jablonném nad Orlicí. Na bednách připravených k expedici jsou kromě většiny evropských zemí, Afriky a Austrálie také exotické názvy jako Singapur, Malajsie apod.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevýžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

Změna

v ministerstvech

Čas od času provádějí východoevropské režimy reorganizace ministerstev, aby tak změnily zaběhanou rutinu — event. předstíraly "zlepšené řízení". V ČSSR teď dochází k rozdělení dosavadního federálního ministerstva hutnictví a strojírenství na dvě nová: ministerstvo hutnictví a těžkého strojírenství a ministerstvo všeobecného strojírenství. Jediné jisté je, že povyroste byrokracie.

Janáček v Irsku

Sólisté opery pražského Národního divadla budou spolupracovat na představení Janáčkovy opery "Její pastorkyňa" v irském Dublinu. Hlavní úlohy vytvoří Milada Šubrtová, Alena Míková — Milan Karpíšek a Jaroslav Horáček, který je současně režisérem inscenace.

Čeští myslivci

Český myslivecký svaz konal svůj sjezd. Konstatovalo se na něm, že dnes sdružuje téměř 120.000 členů, kteří pečují nejen o dobrý stav lovné zvěře, ale taky o zachování kultury lesních a jiných přírodních porostů.

Cukr z Kuby

Čs. spotřebitel, který sáhne v samoobsluze po cukru, se dosti často stává, že mu vedlejší kupující poradí: "Ten neberte, ten je kubánskej!" Lidé mají stále nedůvěru k cukru, vyráběnému z dovážené kubánské třtiny, protože méně sladí a kostky z něj vyrobené, se špatně rozpouští. Lidé poznají původ cukru podle obalu příslušného cukrováru.

Škodovka a SSSR

Plzeňská Škodovka je jedním z nejdůležitějších čs. závodů, s nimiž se počítá při tzv. integraci východoevropského průmyslu, který má ještě účinněji sloužit sovětským zájmům. Úkoly, které plzeňskému závodu připadnou, spadají především do oblastí energetického strojírenství, a to jak jaderného, tak klasického, příslušného elektrozařízení, a výroby obráběcích a tvářecích strojů, válcovacích zařízení a elektrických lokomotiv. I vědecko-technický výzkum závodu bude úzce spojen s výzkumem sovětským.

Oposice stále u výsledků . . .

Přes zdánlivý klid v Československu má StB stále plné ruce práce. Po interview, která k výročí invaze poskytl anglické televizi, byli Ludvík Vaculík, atomový fyzik F. Janouch a někdejší Dubčekův zástupce ve funkci prvního tajemníka ÚV, Šitňan, zvolený na vysočanském sjezdu, podrobeni opakovaným výsledkům StB. Bylo jim sděleno, že proti nim bude zavčeno trestní řízení. Jako alternativa bylo Ludvíku Vaculíkovi nabídnuto vystěhování (zřejmě nová, od sovětů okopírovaná metoda, jak se zbavit nepohodlných jedinců), kterou však Vaculík nepřijal. Rakouský výbor solidarity s ČSSR, který sdružuje několik desítek prominentů politického, vědeckého a kulturního života, na tyto hrozby vyslyšeným Čechoslovákům reagoval dopisem prezidentu Svobodovi — v němž ho upozorňoval na nepříznivé následky, které by měl další politický proces ve světovém veřejném mínění. Ludvík Vaculík byl spolu s Pavlem Kohoutem vyslyšen ještě z dalšího důvodu. StB totiž zamítá, jak se jim podařilo natočit prohlášení o situaci do-

ma, která byla vysílána v západní televizi (jejich texty jsme před časem uveřejnili). Oba jsou totiž, jako celá řada jiných, pod stálou kontrolou a jejich hlídačům nejde prostě na rozum, jak rozhovory mohly být nejen natočeny, ale také vyvezeny.

Trvalé "potíže růstu"

Ačkoli "hospodářské" plánum ÚV KSČ před nedlouhou dobou narýsovalo jako obvykle světlé perspektivy a zhodnotilo dosavadní stav jako "úspěšný, i když to znamená, že máme přehlížen z dosud existující nedostatky", situace vypadá poněkud jinak. Přes nespornou celkovou konsolidaci, již se podařilo dosáhnout, objevují se neustále staré známé bolesti. Nad plánem ve strojírenství bylo už nutno udělat kříž — nebude splněn, přestože byl již podstatně re-

dukovan. K tomu se přidružili chronické potíže: nedostatek energie, který se zimou přichází tak zákonitě jako rýma. V Plzni byl v minulých týdnech vypínán proud na 3 hodiny denně. Poněkud výjimečnějším zjevem byla "divoká" stávka řidičů nákladních vozidel na protest proti přestavbě mezd ve stavebnictví, kam tito šoféři platově náleží. Konsolidace na vnitřním trhu má také daleko k našim představám. Tak třeba v Bratislavě v sobotu se už nedostane prakticky žádné maso a některé druhy se dostanou jen párkrát v týdnu. Na druhé straně se naopak v Bratislavě dostaly nedávno kapesníky, o nichž Rudé právo psalo, že prakticky zmizely z trhu. Je to ostatně jen další doklad zmatku, který vládne na vnitřním trhu: než se stačí vysvětlit, proč některé zboží není, náhle se na trhu objeví. Jenže: mnohem častěji je to — bohužel — právě obráceně. **ph**

Svět na úsvitu '74

(Dokončení se str. 1)

Evropské hospodářské společenství bylo právem kritizováno, že je souručenstvím — ve kterém jsou řešeny jenom problémy hospodářské spolupráce členských států prospívající pouze průmyslu a finančnímu kapitálu, a že nemá společnou sociální politiku. Oprávněnost této kritiky potvrdil i bývalý předseda bruselské komise, která je řídicím orgánem společenství.

V listopadu vypracovala však komise řadu návrhů na sociálně politická opatření — která budou nyní předložena všem členským státům k schválení jednotlivými parlamenty. Podle návrhu má být od dubna příštího roku zaveden ve všech zemích 40-hodinový pracovní týden a 4 týdenní dovolená. Zásada 40-ti hodinového pracovního týdne má být uplatněna pak nejpozději v prosinci 1975 a zákon o 4 týdenní dovolené má být uskutečněn ve všech zemích do prosince 1976.

Doposud pracovní doba u členských států je různá — od 40. hodin ve Francii do 48. ve Spolkové republice, Itálii a Holandsku. V Dánsku a Británii není pracovní doba upravena zákonem a její délka je určována dohodami mezi zaměstnavateli a odboro-

vými organizacemi. Rovněž dovolené nejsou jednotné. Od 24 dnů ve Francii do 12 dnů v Itálii, kde je ovšem k tomu třeba připočítat 17 placených dnů státních a náboženských svátků. Komise také doporučuje legislativní úpravu hromadného propouštění, od 5 nebo více dělníků, která zaměstnavateli uloží informovat odborovou organizaci nejméně měsíc před zamýšleným propouštěním a pokuty zaměstnavatelům — kteří nerespektují zásadu — stejný plat za stejnou práci. Komise také žádá, aby devět členských států vytvořilo sociální fond společenství k péči o cizí dělníky. Odpor proti návrhům komise je očekáván jenom od konservativní vlády Anglie.

Radostnější Nový Rok 1974 všem sportovcům a přátelům
přeji členové

ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU SVAZU ČS. SVOB. SPORTOVČŮ

JOSEF GREGOR
předseda

JOSEF MALEČEK
čestný předseda

LIBUŠE LOMSKÁ
pokladní

JIRKA TRAUB

EMIL RANSDORF
místopředseda

ZDENĚK PRAŽÁK
tisk. ref.

SÁVO ROKNIČ
gener. sekretář

MATĚJ NEUMANN

revisoři účtů

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz

Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte, Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

NOVOROČNÍ...

(Dokončení z 1 strany)

by to mohlo podrážet Arabů."

Olejový bojkot připomíná západním lidem, že co je, musí být. Na tuto situaci se přilépilo, kde co je výstředního. Odpadlý americký kněz Berigan, patrně zrepokojen tím, že po nějakou dobu nebyla o něm v novinách zmínka — promluvil o Izraeli. Poprvé, řekl, poznáváme zločineckou židovskou společnost; v Izraeli otrok se stal pánem a vytvořil otroky; z Israele se stal úzkostný sen lidstva; Izrael předvádí divošský triumf ztechnologizovaného Západu, násilí a jeho nástroje; v bibli hledá ospravedlnění svých zločinů proti lidskosti. A prezident Libye Quadaffi přijel do Francie. Je dostatečně znám jako nejhlásitější zastánce olejového bojkotu a největší nepřítel israelského státu. Nedává si velký pozor, aby se odlišil od těch, kteří hlásají, že židé budou vechnáni do moře. V pařížském hotelu na něho čekali zástupci nové sekty, která vyznává rock-and-roll a kře-

informací a svoboda cestování. Ale nastala situace, kdy volný oběh oleje vzbuzoval životnější zájem než volný oběh informací. V této pauze sověty zůstávají u své formulace, že oběh informací má být svobodný, že však má být podroben "zvykům země". Což ovšem znamená málo, vlastně nic, jsou-li zvyky země v tom ohledu špatné. Také zájem o svobodu cestování na východě poněkud oslábl, když svoboda cestování na západě byla omezena nedostatkem benzínu pro auta. Ve věci cestování ostatně se sovětům podařil obratný tah. Svedly celou debatu na tu otázku, zda několik tisíc ruských židů smí svobodně cestovat, že už nezbyl žádný čas na otázku, jak je to se svobodou cestování pro sto milionů lidí v satelitních státech.

Sověty opět a opět mluví o nové "balanci sil". Snad v roce, který začíná, řeknou otevřeněji, co tím myslí a co z toho chtějí vyvozovat. Více než je třeba, sovětské Rusko bývá pokládáno za sfingu. O poměru sovětů k Evropě nemusí být mnoho tajemství, pravda o tom leží jako na dlani. Kde mohou, sověty vystupují proti tomu, aby západní Evropa se sjednotila, zejména v zahraniční politice a v obraně. Čili když mohou vynucovat, vynucují, aby západní Evropa nebyla schopna obrany. Každý sám podle svých intelektuálních schopností nechť uváží, proč to je sovětským cílem. Sověty mají v Evropě varšavský pakt, nejdisciplinovanější těleso, v němž ideologická odchylka se třestá invazí. To sověty považují za své privilegium. Nestací jim, že v západní Evropě už nejsou žádné velmoci podle moderních měřítek. Vedle toho ještě vyžadují, aby tam byla nejednota — tříst', konkurence, sváry pokud možno, aby větší státy se rozkládaly v menší. Jsou patrony všech autonomistických požadavků. Současně s tím vyhlašují zostření ideologického boje. Opět každý si to musí vysvětlit podle svých schopností. V nadcházejícím roce demokratičtí státníci budou musít na sebe vzít velkou odpovědnost: rozhodnout, zda studená válka vskutku je už jen "věc minulých desetiletí".

V loňském roce palestínští teroristé docílili svého zatím největšího výkonu: jednatřicet zabítých v jednom letadle. Poněvadž žádné velké město v žádné zemi není před nimi bezpečno, usoudilo se, že je to dosti velká věc, aby se jí zabývaly Spojené národy. Zabývaly se jí s nejhorším výsledkem. Dali místo a čas pro několik marných debat. Na konec rozhodly, že v roce 1973 už žádná debata o terorismu nemá být připuštěna. Sověty

rázně navrhly, aby věc terorismu byla "úplně vymazána" z agendy Spojených národů. Bylo něco na tom, když anglický delegát hlasoval pro tento návrh s tím odůvodněním, že žádná debata o terorismu ve Spojených národech tak jako tak k němu nevede. Tak problém terorů přechází do nového roku nezmenšen, spíše zvětšen o rostoucí smélost teroristů, o nevšimavost některých a o sympatie s teroristy u jiných. Za tohoto stavu věci teroristé nemají žádné důvody, aby se zřikali své činnosti. Nemůže jim ujít, že nový teror úspěšně vymáhá imunitu terorů staršímu. Kdo by dnes trval na tom, aby vraždění jedenácti židovských atletů na Olympiádě bylo potrestáno? Nejhorší vidina je ta, že olejový teror by se spojil s terorem guerill a tak poskytoval imunitu naprostou pro všechno. Žádáš, aby hromadní vražedné byly potrestány? Nedostaneš olej. Už se vyskytla idea, aby teroristé byli souzeni svými kamarády, nejvyšším velitelstvím teroristů.

Hlavní problémy nového roku vidíme. Jak je nový rok bude řešit, nevíme.

VÝBĚR 74 - jde za čtenáři

VÝBĚR '74 se pomalu chystá za čtenáři. Kapku později, než bylo plánováno, — díky neradostné situaci s papírem a dalším všemožným nedostatkům . . . Tomuto prvnímu dítku Zábavné knižnice Amerických Listů věnuje redakce a vydavatelství veškerou péči, takže jistě nebudete zklamáni. Objednejte ještě dnes Výběr, stošedesátistránkový světový informátor, zábavník i po-učitel, pro sebe i své známé. Cena \$4.00, Š. fr. 12.00.

— — — Zde odstříhnete, vložte do obálky a zašlete: — — —

VÝBĚR '74, 283 Oak Street, Perth Amboy,
New Jersey 08862 — USA (zájemci v USA a Kanadě)
VÝBĚR '74, Postfach 3, 8027 Zürich, Schweiz

(zájemci v Evropě)

Objednávám . . . výtisků Výběru 74. Přikládám šek na \$
(Švýc. fr.)

Jméno: Podpis:

Adresa:

POZVÁNKA

Srdečně Vás zveme na výroční schůzi Společnosti pro dějiny československých Židů, která se bude konat dne 20. ledna 1974 ve 3.00 hodiny odpoledne v Embassy Room, Summit Hotel, 51st Street & Lexington Avenue New York.

Pořad schůze obsahuje mimo jiné:

Vzpomínky známého herce Jiřího Voskovce na jeho dlouholeté přátelství s nedávno zesnulým spisovatelem Egonem Hostovským.

Zhodnocení literárního přínosu Egona Hostovského, předneseno známým spisovatelem Arnoštem Lustigem, v kontextu jiných soudobých židovských autorů.

Těšíme se, že Vás jistě budeme mocí uvítat osobně, a prosíme Vás, abyste pozvali i své přátele. Vítanými hosty budou všichni, a vstup je volný. Se srdečným pozdravem

L. Šturec president

Hugh Colman tajemník

MÁ ČEŠTINA - MÁ VLAST

Francouzský spisovatel Albert Camus si počátkem padesátých let zapsal do svého deníku: "Ano, mám vlast: francouzský jazyk." Narodil se v Alžírsku, žil v Paříži, procestoval půl světa. Jeho vlastí nebyla ani severní Afrika, ani západní Evropa, ba ani Francie, nýbrž jeho jazyk. Také vlast českých intelektuálů a spisovatelů není lokalizována zeměpisně. Naši vlastí, kterou nám nemůže vzít ministerstvo vnitra, ani ústřední výbor strany, je čeština, libežný jazyk, v němž se snoubí myšlení a sny, logika a fantazie. Jazyk Němcové a Havlíčka, Čapka a Halase, Peroutky a Kundery, Hrabala a Vaculíka.

Po pádu Napoleonově byla cenzura a tisková nesvoboda nejoblíbenějším způsobem vlády obnoveného francouzského království a císařství. Roku 1826 předložila francouzská vláda parlamentu návrh zákona, podle něhož se nesmělo tisknout nic, co nebylo pět dní předem předloženo vládní cenzuře ke schválení. Romantický spisovatel Chateaubriand, který v politice plátl za konzervativce, ba reakcionáře, poznamenal: "Je to barbarský zákon." Jiný poslanec k tomu ironicky podotkl, že by bylo nejlepší vůbec zavřít francouzské tiskárny — k užítku tiskáren v Belgii. A státník a diplomat Talleyrand napsal na okraj tiskopisu předlohy zákona tato slova: "Je to ne-francouzské, protože hloupé."

Totéž můžeme říci o projevech, článcích a směrnicích, které zdůrazňují nutnost stranického řízení literatury, pedagogiky, psychologie, filosofie a ostatních duchovních věd: "Je to nečeské, protože hloupé."

Tisková svoboda je ideál — který je v praxi vratký a nikde se neuskuteční absolutně. Na druhé straně ani tisková nesvoboda, i když za ní stojí tanky, není konečné a trvalé povahy. Nesvoboda je nečeská, protože hloupá. Všimněte si, jak kostrbaté,

zamotané, mnohdy nesrozumitelné a mnohovýznamové jsou české překlady Marxových, Stalinových a Leninových spisů. I když na nich v ústavě Akademie pracují nejlepší odborníci, jazyk se vzpírá a brání, aby byl natažen na cizí hrubé kopyto. Naši hlubinou bezpečností — nástrojem myšlení a pramenem fantazie je čeština, jak nám ji vytvářejí naši spisovatelé. Tam hledáme svou pravou vlast. A nalézáme ji, jako ji ve franštině našel Albert Camus. J. D.

Vysoká škola SNB

K zahájení letošního školního roku byla zákonným opatřením Federálního shromáždění zřízena Vysoká škola Sboru národní bezpečnosti. Stranický týdeník Tribuna zdůvodnil tento krok barvitě: "Nepřátelé naší společnosti i kriminální deklasované živly uvnitř země jsou vytrvalí a úskoční, mění formy a metody své činnosti, snaží se využít každé naší nepozornosti či chyby." Proto prý musí být příslušníci SNB dobře připraveni. Na první místo stavějí osnovy výuku marxismu-leninismu, tj. i ekonomii, historii KSČ a světového komunistického hnutí. Právo se má na této škole vyučovat v rozsahu právnické fakulty Karlovy university "se zaměřením na potřeby SNE". K předmětům patří dále proble-

matika bezpečnostní přípravy, seznámení s rozsáhlou moderní technikou, znalosti z pedagogiky a psychologie, z oboru řízení a velení. Ke studiu budou přijímáni příslušníci SNB, Sboru nápravné výchovy (dozorci) a vojáci z povolání, kteří musí nejdříve získat politické, odborné a všeobecné vzdělání na nižších stupních rezortního vzdělávacího systému. Tím se rozumí především tzv. praporčické školy, po nichž následuje praxe a pak případné přijetí na důstojnickou školu. Teprve její absolventi mohou být přijati na vysokou školu SNB. Její absolventi pak budou — podle znění statutu — "zastávat velmi odpovědné společenské funkce", především ovšem postavení velitelů a náčelníků v různých složkách bezpečnostního aparátu.

NA LEPŠÍ K VAŠATOVÍ

st'anství, (nejisto v jakém pořadí) a dala si jméno Božích Děti. Za ni promluvila mladá žena, řekla, že prezident a plukovník Quadaffi jako Ježíš mluví "hlasem božím". Rozdávala leták, v němž byla obsažena odpověď na otázku, kde Evropa má hledat vedení a pomoc. Leták odpovídá: "Kde jinde než u tohoto vysokého, hezkého Quadaffiho, se vším jeho olejem, se vším jeho zlatem a s jeho silnými mladými přáteli."

V novém roce budou lépe poznány konečné úmysly Arabů. Nijak není jisto, že sověty budou ten, kdo se směje naposled. Když umlkne o Izraeli "vysoký, hezký" Quadaffi mluví o komunismu snad jen o málo příznivěji.

Arabové rozehráli vysokou hru. Myšlenka, že olejovým násilím si snad udělají z Ameriky spojence, je zcela zřetelná. Také myšlenka, že přátelství s Amerikou by bylo třeba dát přednost před přátelstvím se sověty, které bývá příliš těsné.

Arabsko-israelská válka pohltila na chvíli všechny ostatní otázky. Byl ohlášen "rok Evropy", kdy Evropě bude věnována zvláštní pozornost. Zatím se to uskutečnilo jen v tom ohledu, že Evropa vyjímecně mrzla, a celý svět se o to zajímal. Měla být konference, na níž otázky mezi východem a západem by byly projednány, také svoboda

Ze společenské rubriky římských Listů

• **Václav Prehlik**, bývalý generál čs. armády, člen UV KSČ, poslanec FS a vedoucí oddělení ÚV KSČ, později voják v záloze a potom vézeň a lepič plakátů, pracuje nyní na úpravě plavebního řečiště Dunaje.

• **Erik Klíma** byl jmenován do funkce ředitele Židovského muzea v Praze namísto Dr. V. Bendy, který odmítl stranické příkazy, aby "dokumentoval spolupráci sionistů s nacisty". Je zřejmé, že se mu tím dostalo odměny za horlivost při prověrkách v období 1970-71 jednak na jeho bývalém pracovišti (n. p. Kniha) a jednak v místní organizaci, kde tvrdým trestem přispěl k smrti starého člena strany Biehala, ale přesto jeho jmenování mnohé překvapilo. Klíma totiž svůj židovský původ dosud pečlivě tajil.

• **Otomar Krejča**, světoznámý režisér a umělecký šéf zlikvidovaného Divadla Za Branou, který byl téměř rok bez práce a jemuž úřady odmítaly možnost pohostinsky režirovat v zahraničí, kam byl pozván do nejlepších divadel, dostal konečně angažmá jako režisér v Divadle S. K. Neumana v Libni. Světová ostuda a tlak mezinárodní kulturní veřejnosti přece jen pomohly.

• **Miloslav Brůžek**, kdysi výpravčí, potom pracovník ideologického oddělení ÚV KSČ a naposledy český ministr kultury, přehlédl při sledování stranických kolejí jednu výhybku a tak ho poslali zpět do depa. Jeden den podepisoval dopisy, v nichž zval různé prominenty na koncerty pražského jara a příští den už četli v České národní radě jeho (údajně) dopis, v němž prosí o zproštění funkce. A ve stejnou dobu běhalo zvláštní komando po poštách, aby zadrželo zvoucí dopisy, podepsané člověkem, který už na tento podpis neměl právo.

• **Posrpnová šlechta**, stejně jako v minulosti pobělohorská se na účet národa nezřízeně obohacuje. Místopředseda vlády Matěj Lúčan si koupil za 60.000 Kčs. v Bratislavě půlmilionovou vilu, ale jeho manželce (má na starosti výjezdy slovenských umělců do ciziny a jejich ostrahu v cizích zemích) to ještě nestačí. Dala si pořídit barevné fotografie svého bytu a chlubí se jimi v zahraničí, jak se v Československu bydlí. Že milion lidí u nás nemá vůbec byt, o tom se ovšem nezmiňuje.

• **Milena Balášová**, náměstkyně ústředního ředitele Čs. televize, o jejíž hysterické normalizační činnosti se už v "Listech" psalo, se stává protagonistkou neuvěřitelných událostí, které šíří její proslulost daleko za kuloáry televize. V poslední době aplikuje své znalosti marxismu na úbory a účesy zaměstnanců televize. Pracovníci, kteří se do práce dostaví v džýnsech (zejména ženy) jsou od vchodu vráceni vrátnými a musí se jet domů převléknout. Doba, strávená převlékáním se jim počítá jako neomluvená absence. Paní Balášová také zakázala zaměstnankyním chodit do práce bez podprsenek. Na její rozkaz měl přejíždět vrátný zaměstnankyním palcem po zádech, aby zjistil, zda jsou vybaveny touto nezbytnou součástí socialistické garderoby. Současně se provádí přísná kontrola úpravy vlasů externích účinkujících v televizi. Za tím účelem jsou vyvěšeny vzorové fotografie pánských účesů: zepředu, zezadu a z profilu. Kdo tento vzor nějak "překračuje", musí být buď náležitě upraven nebo vykázán ze studia. To se stalo nedávno sovětskému zpěvákovi populárních písní, který přijel do Prahy natočit několik písní pro naši televizi. Protože ani jeho, byt' sovětský, účes neodpovídal normám s. Balášové, dostal zapláceno cestovné i honorář, ale písně se s ním nenatočily. Jedinou výjimku povoluje s. Balášová delším vlasům Karla Gotta, protože tomu to podle jejího vkusu "tak sluší". Zato Waldemar Matuška se nemá na obrazovce objevovat v sobotu a neděli; programoví pracovníci totiž vědí, že v tyto dny se na televizi dívá nejčastěji s. prezident a ten "nemá fousatý rád".

Máte už kalendář?

Vyšel KALEX 74

Kalendář čs. exilu (168 stran, 34 ilustrací).

Z obsahu: Na každý měsíc jeden kalendář a horoskop, ale i zrnka moudrosti, verše, důležitá historická data, události právě uplynulého roku a kapitola z čs. dějin.

R. Selucký — Jak zbohatnout. S. Volný hovoří s psychiatrem o problémech exilu. Autoři literární části: Michal, Schneider, Strnad, Škvorecký, Smutný muž Válek.

Seznamy čs. organizací, novin a restaurací v zahraničí, malá kuchařka, křivka a mnoho jiného.

Cena v Evropě DM 16,80, v zámoří US \$6.80. Objednávky a platby předem (v Evropě i na dobírku) zasílejte na:

KALEX, 8 Mníchov 5, Pestalozzistr. 13, BRD

Satira silvestrovská a novoroční

(Dokončení se str. 1)

cesu. Díky uvědomělému pochopení, obětavosti a iniciativě našich pracujících se úspěšně plní úkoly 14. sjezdu KSČ a páté pětiletky. — V minulosti se přirozeně dosazovalo jiné pořadové číslo sjezdu a jiné pořadové číslo pětiletky. Vytvořili se samozřejmě i letos "příznivé podmínky pro další růst životní úrovně, pro rozvoj kultury a vůbec pro řešení všech potřeb společnosti." Přes odpor reakčních sil se jako každoročně stále výrazněji prosazují principy právě toho posledního sjezdu sovětských komunistů. Co na tom, že ty principy se co chvíli mění. A vzrostla pochopitelně také autorita strany a vlády, láska našeho lidu k ní se ještě znásobila a zase se rovněž upevnilo mezinárodní postavení.

Snad ještě nikdy v dějinách nekrácel žádný režim tak neochvějně, tak stále lépe a přece stejně, k lepšímu zítřku. A jen nenapravitelný zpátečník by si snad troufal tvrdit, že ten už pětadvacátý lepší zítřek by měl jednou jedenkrát stačit pro aspoň průměrně dobrý dnešek. A někdo by tomu snad všemu mohl i věřit, kdyby se pak vždy po dlouhých letech nenašli i vládní historikové — kteří pak přece jen přiznají, že ten či onen rok v minulosti přece jen nebyl tak do-

brý, ba že v něm bylo mnoho závažných problémů, že se tenkrát špatně plánovalo — že tenkrát byli nevinní odsuzováni a vězněni, že pokračovala bytová krize a že strana a vláda podlehala tu levé a tu pravé úchylice. Bilance roku — ta spravedlivější a kritičtější — se u nás vskutku většinou dělá, až když uplyne desetiletí, někdy snad i delší doba.

I toto by mohl být námět pro angažovaný silvestrovský kabaret. Ale v zemi, kde panovníci nemají smysl pro humor, se musejí mít na pozoru šašci, přesto, že i oni jsou pečlivě vybíráni a přesto, že jsou bez výjimky ve dvorních službách. Byl u nás před lety panovník, o kterém se sice říkalo, že sbírá anekdoty o své vládě, zároveň však i s těmi, kdo je vymýšlejí a šíří. Není tak zcela jisto, zda poměry se v tomto ohledu změnily.

Vláda čas od času žádá angažovanou politickou satiru. Rozčiluje se, že schází. Nikdy však pořádně nevysvětlila co má na mysli. V západních televizních stanicích jsme viděli, jak by měla vypadat.

Tak třeba jeden program západoněmecké televize si na silvestra dělal přes tři hodiny legraci z věcí výlučně politicky vážných. Z vládní strany i z opozice, ze spojenců i nespojenců, z hospodář-

ství i kultury. Nejlepší vtipy padaly na adresu šéfa vlády. V československých poměrech by angažovaná satira tohoto druhu znamenala několik set a snad i tisíc vážných přestupků proti zákonu na ochranu republiky, a hlavně osobní cti, za kterou se tak často kryje úzkoprsost. Neboť dotýkat se práce funkcionářů všech stupňů se nemůže a nesmí žádný obyčejný smrtelník. Jejich aparát žije v úděsné představě, jak by asi byla otřesena jeho neochvějná autorita, kdyby nějaký nezbedný karikaturista namaloval podobiznu nějakého toho tajemníka, neku-li ministra, s nosem o dva milimetry prodlouženým nebo s dvěma vlasy ubranými na pleši. A hovořit o jejich případné neschopnosti by se rovnalo prozrazování státního tajemství.

Pražská televize to vyřešila po svém. Jaroslav Hašek a povídky ze starého mocnářství, Gott, Hugo Haas a Vlasta Burian. Na rozhlasovém okruhu Vltava se četlo ze Švejků celé odpoledne. Zlatá studnice klasiky z doby, kdy se satira ještě vůbec mohla dělat.

Vláda mohla být spokojena a veřejnost vyjimečně taky. Klasický humor posloužil k vážnému zamyšlení a o současnou satiru se občas postaraly politické úvahy, projevy a poselství.

"Prodaná nevěsta" v Juilliard Opera Center

Smetanova "Prodaná nevěsta", klenot české operní tvorby, zbožňovaná Čechy — milovaná každým muzikantem, byla po 20 letech znovu provedena v New Yorku, v Juilliard Opera Center. Kritik "The New York Times" napsal, že to je hřích a neuvěřitelné, že ani Met ani Státní opera nemají ve svém běžném repertoáru "Prodanou nevěstu", tuto nejšťastnější ze všech komických oper s nevyčerpatelným zdrojem melodií, šarmu, humoru a tanců. Kritik "The Post" nazval "Prodanou" triumfem evropské komické opery a nejkrásnější zanedbávanou operou, jejíž ohlas není jen etnický, nýbrž univerzální, stejně jako ohlas třeba "Mistrů pěvců norimberských" či "Manon". Tak psali kritikové, kteří doufají, že Rafael Kubelik nastuduje "Prodanou" v Metropolitní opeře.

A my Čechoameričani? Seděl jsme u vytržení v rozkošném divadle Juilliard a jedním okem se smáli a druhým slzeli. Neboť nic v české hudbě nemá takovou moc vyvolat touhu po domově a lítost, že je ztracen, jako toto božské dílo.

Provedení "Prodané" v Juilliard Opera Center bylo rozkošné v skromném rámci, ja-

ký jí mohla poskytnout tato slavná hudební akademie — její studentští pěvci a hudebníci. Výprava byla, řekneme, účelná, ale stylizovaná kroje Jana Skalického byly krásné. Co chybělo na dokonalosti, nahradili umělci svěžestí mládí a hlasů. Pisatel těchto řádek vzpomínal na "Prodanou", kterou slyšel loni v pražském Národním divadle, báječný sice orchestr, ale pěvce většinou příliš staré, Grussovou zadní projekci, která připomínala dětské malovánky a na lhostejnost a nezájem obecnstva. Vzpomínal i na nedostiž-

Povinné hlášení cizinců

Každý obyvatel Spojených států, jenž není jejich státním občanem nebo nepožívá ochrany člena zahraniční mise jiného státu, je povinen se přihlásit na US Immigration Service.

Vyřízení celé záležitosti je velmi jednoduché, ale kdo povinnost nesplní — vystavuje se trestnímu stíhání.

Do konce ledna si může každý vyzvednout příslušný formulář na poštovních úřadech, hned jej tam vyplnit — a odevzdat, nebo ho vyplněný přinést později. Lhůta k podání končí 31. ledna 1974.

né Kovařovicovy "Prodané" svého mládí, na nádherné Mařenky Emy Destinové a Jarmily Novotné. "Prodaná", zdánlivě tak lehká a průzračná, vyžaduje k dokonalosti provedení veliké pěvce a prvořadý orchestr. Těch se jí v Juilliard Opera Center dostat nemohlo. Ale to, čeho se jí dostalo, stačilo k vyvolání projevů takového nadšení a jásoty, jakých jsme zde v New Yorku svědky málokdy. Dirigentu Petru Hermanu Adlerovi, který po svém jmenování ředitelem Juilliard Opera Center, jako první operu uvedl "Prodanou nevěstu", patří vřelý dík nás všech. Adler, rodák z Jablonce — představil se v 40. letech nastudováním Dvořákovy "Rusalky" v koncertní formě, jako první nastudoval s Newyorskou filharmonií celou Smetanovu "Mou vlast" a jako šéf NET opery nám dal krásné provedenou Janáčkovu operu "Z mrtvého domu".

Není to štěstí? Kubelik v Met, Schick v Manhattan College a nyní Adler v Juilliard! Už se trousí zkažky o provedení Smetanova "Tajemství" a Dvořákovy "Rusalky". A Kubelik nastuduje v příští sezoně Janáčkovu "Její pastorkyni"!

Jaroslav Steyn

Ministerské zpěvy

Je to už dobře známá věc, že společenský pokrok znamená v poslední třetině dvacátého století také čím dál tím víc civilnější přístup k předmětům a událostem kdy si posvátným nebo nedotknutelně vznešeným. Vezměme jen různé panovnické či šlechtické rody. Britská princezna se sice ještě vdává podle tradičních pravidel osvědčeného ceremonielu, ale v podstatě celý svět (rozumí se ten, který má k věci přístup, a ten, koho to zajímá) ji přitom kouká do kočáru, do kostela, do tváře a málem ještě dál. Televize — vševidoucí kukátko moderní doby — pronikne i přes bariéry ještě nedávno nepřekročitelné. Tak se může stát, že se jednoho večera pohodlně usadíte u televizoru, nalijete si — jak bývá zvykem — trochu vína nebo šálek kávy a očekáváte, že vás nějaký ten profesionál

a jím zjednaní žertěři budou bavit. A ono to skutečně přijde. Vše jde dle programu. A tu — když, jak je také zvykem, očekáváte nezbytného zpěváka, objeví se před kamerou tvář, která v tomto sdělovacím prostředku patří do jiných scénérií. Do jednacích sálů, za podpisové stoly, na recepci, na tribuny. A v této úsměvně tváři blýsknou očka, rozzáří se úsměv a rozezná se zvukový hlas. Ministr zahraničních věcí jedné z vážených západoevropských zemí zanotuje s vervou a — třeba uznat — i s intonační přesností lidovou píseň svého národa. Píseň, kterou by bylo možno textově srovnat s tou naší o poštovském panáčkovi a melodicky s dobrou kmochiádou. Ministr zazpívá těch pár slok opravdu s chutí a — jak se v sále a později i v diváckých ohlasech ukáže — s velkým úspěchem.

Deska, kterou zároveň s dobročinným záměrem vydají, je v příštích dnech zcela rozebrána a písnička slaví znovuzrození. A zpěvák sám si — pochopitelně — taky u lidí polepší, protože obyčejný člověk si fukne: no vidíte, on umí vyjednávat a ještě si k tomu zazpívá. A každého hned napadne, jestli si takhle třeba zazpívá se svými kolegy na té či oné konferenci nebo — abychom nechodili příliš daleko — například i po podpisu smlouvy na Hradčanech, neboť k onomu podpisování došlo ani ne týden poté, co pan ministr zanotoval v televizi. A každého taky napadne, že tomu tak nepochybně není a je mu to líto, protože určité zlidštění oficiálních vztahů a diplomatických zvyklostí by možná účinně napomohlo všeobecněmu uvolňování jakéhokoli na-

pětí, a to nejen mezi jednotlivci, ale i mezi národy — či lépe: jejich zástupci. Lze si přece představit, že po úspěšném jednání a při sklence dobrého vína jeden zástupce zazpívá smutnou a jeden veselou; jeden slovanskou a druhý anglosaskou; jeden hrdiným tenorem a druhý vláhlým basem.

Někdejší hlava polského státu se ke svému vysokému úřadu dostala i proto, že se vyznala i v umění klavírním a skladatelském. A podobně i bývalý dánský král dokázal zvládnout složitý mechanismus početného orchestru.

Dnešní britský ministerský předseda je široko daleko proslulý svou vášní pro hru na varhany, kvůli nimž je ochoten vážit i dalekou cestu v napjatém pracovním programu. A abychom nebyli zaujatí: A. Zapotocký, druhý československý "dělnický" prezident byl dobře znám tím, že chodil kdysi — za své revolucionářské minulosti —

po dělnických kolonkách a hrál na harmoniku — Kladno, ty černé Kladno.

Snad by bylo dobré — pro dnes činné státníky a politiky, shromáždit potřebné informace o těch, kteří něco takového dovedou a provozují, o těch, kteří by se rádi v tomto ohledu něčemu ještě na stará kolena přiučili, nebo prostě i jen o těch, kteří se s ochotou zapojí do sboru. A pak — až se zase jednu sejdou ve Spojených národech nebo kdekoli jinde — by si mohli sebou přivést oblíbené nástroje a naladit hlásky a po všech těch obtížných diskusích si sednout pěkně volně pohromadě a zkusit to s tou: "Pějme píseň dokola . . ."

Báhví, co by koho napadlo. Jen tak namátkou tipuju pro pražského zástupce: "Ach není, tu není, co by mě těšilo . . ." Ale je docela možné, že by taky začal: "Ted' když máme, co jsme chtěli . . ."

MILAN SCHULZ

“Bud’te živoucí v nádherném stvoření svého Boha!”

ZDRCUJÍCÍ BILANCE

Uprostřed překotných převratů zneklidňujícího rozsahu hledají dnes lidé svou cestu. Pod mocným, neodolatelým tlakem je najednou vše uvedeno v pochybnost. Vše oživuje. Rasové otázky a sociální rozpory se rozpoutávají z nejmenší příčiny. Překonané pojmy, ztrnulá dogmata a falešné hodnoty musí ukázat svou pravou tvář. Církve roklují a zkoušejí reformy, aby zastavily bezpříkladné odpadlictví svých věřících. Lidé se duchovně probouzejí a pokoušejí se pochopit důvod těchto událostí. Nechtějí se už spokojit s odkazem na "nevyzpytatelná rozhodnutí Boží", která vedou vše k nejlepšímu.

Historikové zjišťují zrychlování těchto jevů, nemohou pro ně však uvést důvod. Lidé, kteří si jsou vědomi odpovědnosti, poukazují důrazně na smrtelné nebezpečí, které lidstvu hrozí na jedné straně z mohutného technického pokroku, na druhé straně z nesmírného poklesu mravnosti.

Tragickým následkem tohoto vývoje, porušeného ve své harmonické rovnováze, je postupující znečištění země, vody a vzduchu v důsledku odpadků průmyslu, jenž je zcela zaměřen na hmotný zisk. "Černý příval", který znečistil jako mazlavá a odporně páchnoucí usazenina červenou žulu Bretaně a který zničil mořské rostliny a zvířenu, poukazuje znovu na tento politováníhodný stav. Stošedesát tisíc tun surové ropy, které vytekly z tankové lodi Torrey Canyon do moře, znečistily tisíce čtverečních kilometrů oceánu. Přesto se dále plánuje stavba tankových lodí, které pojmu pět set tisíc a milion tun ropy. Statistiky uvádějí, že se při čištění tankových lodí, které se přes zákaz provádí většinou na otevřeném moři, vypustí ročně do moře pět milionů tun zbytků ropy. K tomu třeba přičíst do moře potopený radioaktivní odpad, znečištění vodních toků továrnami a zamoření ovzduší výfukovými plyny z průmyslových závodů. Chemikálie, používané v zemědělství, a pesticidy na potírání škůdců silně porušily biologický koloběh. Bezohledné, neuvážené vykořisťování země, lesů a moří brání v obnově jejich podstaty. Dochází k tomu ve chvíli, kdy expanze obyvatelstva, jaká tu ještě nikdy nebyla, vyžaduje stále větší zásoby.

Naše planeta, nesvědomitě vykořisťovaná bez ohledu na zákony, které zaručují její trvání, rovnováhu a vývoj, má připravenou reakci, jejíž rozsah bude odpovídat našemu zneužití. Veškeré nebdání míry se teď stane naší vlastní pohromou. Ať se už dnes podíváme v kteroukoli stranu, všude přicházíme k bodu obratu, kde se vyčerpají poslední možnosti a kde hrozí nenapravitelné zhroutění. Vše poukazuje na to, že stojíme bezprostředně před údobím, kdy dojde ke sklizni naší egoistické setby, přinášející zkázu. Z toho lze předpovědět dobu osudových prožívání, rozhodující a převratný čas, krátce: apokalyptickou dobu.

Tušení nebezpečí, jež je ještě skryté, které se však může

Páska padá a víra se stává přesvědčením. Jen v přesvědčení spočívá osvobození a vykoupení! Hovořím jen k těm, kteří vážně hledají. Musí být schopni a musí být odhodlaní, zkoumat toto věčné věčné. Náboženští fanaticové a kolísaví blouznivci ať se drží stranou; neboť pravdě škodí. Zlovolní a nevěcní nechť však v těchto slovech najdou sami své odsouzení. Toto poselství zasáhne jen takové, kteří v sobě nosí ještě jiskru pravdy a kteří touží být opravdu člověkem. Všem těm bude toto poselství světlým a oporou. Povede je bez oklik ven z veškerého chaosu dnešního zmatení. Toto Slovo nepřináší nové náboženství, nýbrž má být všem vážným posluchačům a čtenářům pochodní, s níž by našli pravou cestu, vedoucí k vykoupené výšině. Jen ten, kdo se sám pohybuje, může duchovně postoupit vpřed. Pošetilec, který k tomu používá cizí pomocné prostředky ve formě hotových názorů, jde svou cestou jen jako o berlich, zatímco zdravé vlastní údy vyřadí. Jakmile však odvážně využije jako výzbroje k vzestupu všech schopností, které v něm drímají, vyčkávající jeho výzvy, zužitkuje tak svěřenou mu hřivnu podle vůle svého Stvořitele a hravě překoná všechny překážky, které se mu chtějí stavět v cestu, aby ho s ní svedly. Proto se probud’te! Pravá víra spočívá jen v přesvědčení a k přesvědčení lze dojít jen bezohledným odvažováním a zkoumáním!

Bud’te živoucí v nádherném stvoření svého Boha!

Abd-ru-shin Poselství Grálu "Ve světle pravdy"

každým okamžikem přes nás převalit jako mohutná zátopa, se však cítí všude a působí na mnoho lidí. Podle výpovědí lékařů a psychiatrů se u lidí vyskytuje ze všech pocitů nejčastěji strach. Odkud přichází?

Je-li kultura uměním, jak žít v souladu s přírodou, s okolím a s nejbližším, pak krátká, ale hrozná bilance, kterou jsme provedli, nevyvratitelně ukazuje, jak daleko jsme se odchýlili od správné cesty. Neklid, který svírá duše i tam, kde lidé obklopuje bezpečí a hmotný blahobyt, je jen prvním znamením stísněnosti, která se všude vzdouvá. Je to ještě nezřetelné uvědomování skličující odpovědnosti, kterou jsme na sebe vložili. Jsme nyní voláni k zodpovědnosti za špatné spravování planety, která nám byla svěřena, abychom ji v průběhu svého vývoje vytvořili v podobu ráje.

Ať už jsou tato zjištění jakkoli nepříjemná naší pýše — už brzy je nebudeme moci odmítat a zapírat, neboť nepříznivá reakce toho, co jsme způsobili, nás nelitostně zasahuje a nutí nás, abychom sklízeli, co jsme zaseli. I nejmíněnější musí nakonec shledat, že je sám pouze tvorem, sice svobodným v uspořádání svého života, který však musí skládat účty tomu, kdo mu milostivě poskytl život.

NUTNÉ POZNÁNÍ

Před našima očima se tak jeden časový úsek blíží svému konci. Zdrčení a zmatení tolika duší je jen tušením tohoto blízkého konce. Mnozí cítí, že se ocitli křesťanské tradici. Její obřady, zvyky a výklady jim nepřinášejí uspokojení, ba zanechávají je dokonce lhostejnými. Jsou proto pohany? Může je ještě dostihnout křesťanské poselství? Může jim ještě něco nabídnout? Odpadli snad jen proto, že pocítují nabízené formulace jako neúplné a nelogické, odporující jejich představám o spravedlnosti a lásce? — Jiní jsou sice křesťany, necítí se však v křesťanské tradici dobře, asi tak jako kdyby si museli obléci nemoderní, příliš těsné šaty. Tato zmatenost, tato

nespokojenost má ve všech životních oblastech těžké, dalekosáhlé důsledky.

POSELSTVÍ POSLEDNÍ ZÁCHRANY

Prostřednictvím dlouhé řady povolání a nakonec skrze samotného Ježíše dal Bůh lidem základní poznatky, nezbytné pro šťastný život. Formy tohoto poselství se měnily s dobou a se stupněm zralosti národů. Naproti tomu, až na málo výjimek, zůstala reakce lidí vždy táž: otevřené nebo skryté nepřátelství kněží, lhostejnost davů. Tak tomu bylo v celém časovém údobí, poskytnutém duchovním zárodkům k jejich sebeuvědomění. Od samého začátku byl tento úsek časově omezen. Této hranice jsme nyní dosáhli.

Abychom konečně mohli zabrat místo, které je nám naším původem předurčené, musíme poznat soukolí stvoření, jasně vidět své úkoly a vědomě na sebe

vzít odpovědnost. Musíme s tím však začít bezodkladně, neboť kosmické hodiny to požadují nejvyšší naléhavě.

V těchto rozhodujících hodinách proudí pomoc Stvořitele s mocí a mohutností, odpovídající vsázce konečného boje světla a temna. Čerpaje z čistého pramene věčné pravdy, přinesl Abd-ru-shin světu záchranné zjevení. Poselství Grálu "Ve světle pravdy".

Toto Poselství dává odpověď na všechny otázky, problémy a úzkosti. Dává nám vědomí naprosté zákonitosti, která zasahuje i do těch nejmenších dějů všedního života. Člověk není bezejmenné číslo v davu. Život, který nám byl dán, je úžasný dar, jenž jsme obdrželi, abychom postupným prožíváním jak radosti tak bolesti uzráli a tak jednou dosáhli duchovního cíle a tím i věčného štěstí.

Základní podmínkou je však pochopení zákonů života, porozumění věčné řeči Boha, která se projevuje v Jeho Vůli. Jako i ten největší vědec může uskutečnit svůj vynález jen objevením platných zákonů, tak každý člověk může dosáhnout klidu a štěstí, jen když pozná zákonitost a vřadí se do ní. Neznalost zákonů neomlouvá, projevuje se však v důsledcích, které nám způsobí utrpení. Každý by považoval za neodpovědné postavit pracovníka, který není odborně školen, do vědecké laboratoře, při tom však téměř každý se považuje za schopného bez snahy hlubšího probádání, ovládat energii, jež spočívá v myšlenkách, v našem jednání, přesto, že naše myšlenky mohou mít stejnou sílu a způsobit zničení celých národů, jak to již historie mnohokrát ukázala, jako atomový výbuch. A znalost těchto zákonů, v řeči Boží, nám dává Poselství Grálu.

Informace a objednávky

Büro WEIRAUCH, D 8000 München 81.

Postfach 81 10 42.

SPORT

V Československu byly vyhlášeny výsledky tradiční ankety "10 nejlepších sportovců roku". První místo získal tenista Jan Kodeš, který loni vybojoval prvenství na Wimbledonském turnaji a byl finalistou ve Forest Hills. Jako druhá se umístila atletka Helena Fibingerová, druhá nejlepší na světě ve vrhu koulí. Loni postupně posunula hranici čs. rekordu ze 16,77 metrů na 20,80 m. Třetí místo získali bratři Jindřich a Jan Pospíšilovi, sedminásobní mistři světa v bi-cyclebalu. Na dalších místech skončili: 4. V. Vačkář a M. Vymazal — mistři světa v dráhové cyklistice, 5. A. Grófová, stolní tenis, 6. Jiří Holeček, brankář hokejistů Sparta Praha, 7. I. Viktor, brankář fotbalistů Dukly Praha, 8. M. Duchková — skoky do vody, 9. M. Kašica, motocross, 10. J. Brabec, lehká atletika. V anketě hlasovali českoslovenští sportovní novináři.

Čs. hokejoví reprezentanti nebyli příliš úspěšní na mezinárodním utkání o cenu Izvěstij v Moskvě. Zvítězili sice nad Finskem 7:1 a Pol-

skem 9:1, ale v rozhodujících utkáních čs. hráči podlehl SSSR 1:7 a Švédsku 2:4, — turnaj vyhrál Sovětský svaz s osmi body, před ČSSR se 4mi a Finskem s třemi body. Na padesátém ročníku hokejového utkání o Spenglerův pohár ve švýcarském Davosu zvítězili hokejisté Slovanu Bratislava nad HC Füssen (Západní Německo) 3:1. Ještě předtím porazili celek Davosu vysoko 11:1.

Hokejisty Dukly Jihlava jsou na zájezdu po USA a Kanadě. V dosavadních zápasech porazili mužstvo Denver Spurs 3:1 a v Bloomingtonu zvítězili nad celkem Minnesotské university 7:1.

Fotbalisti Dukly Praha pokračují úspěšně na svém zájezdu po Dálném Východě. V posledních dvou utkáních v Indonézii porazili mužstvo Persija Djakarta 3:0. V exhibičním utkání také v Džakartě, zvítězili před 30.000 diváky nad jugoslávským mužstvem OFK Bělehrad v poměru 2:0.

V mezistátním utkání reprezentačních hokejových mužstev juniorů (do 19 let) zvítězila překvapivě ČSSR nad SSSR 3:1. Zápas se hrál v Rize.

—pza—

Vítáme na světě Bětušku!

Přesně o půlnoci ze Silvestra na Nový rok 1974 se v nemocnici Elmhurst NY, narodila české mamince, paní Manukianové holčička Elizabeth. Hrdým a šťastným rodičům, Otílii a Raffymu Manukianovým srdečně blahopřejeme.

Další dvě stanice metra

byly definitivně předány Doprávnímu podniku-metro v Praze. Obě jsou stanicemi prvního úseku na trase C — Mládežnická a konečná Kačerov, obě na území Prahy 4. Společně se stanicí Gottwaldova a Hlavní nádraží jsou tak již zkolaudovány 4 stanice z celkových devíti na trase C. Zbývajících pět stanic je před dokončením. Počátkem příštího roku budou všechny připraveny ke zkušebnímu provozu.

Jisté to ještě není, ale může se stát, že automobil, který před třemi lety zkonstruovali studenti university státu Illinois pro soutěž vozidel, která by neotravovala ovzduší, že tento — aby se tak řeklo "zdravotní" automobil pomůže řešit energetickou krizi Ameriky. Je to vůz jako stvořený pro krátké jízdy ve městech, tudíž pro účel — který je za nynější situace nejpalčivější, protože ve Spojených státech existuje tisíce měst s 20-ti až 60-ti tisíci obyvateli, která nemají veřejnou autobusovou dopravu, kde zaměstnanci jez-

Dobrý krajan a vlastenec Jan Kubík zemřel

Po zákeřné nemoci zemřel dne 17. prosince 1973 v San Bruno, Kal. Narodil se 26. prosince 1891 v Kojeticích u Blatné. Vyučil se krejčovskému řemeslu ve Vídni a do New Yorku emigroval v roce 1910. Byl velmi činný v sociálně demokratickém krajaňském hnutí v New Yorku až do roku 1957, kdy se svou manželkou Mary a dcerou Helenou přestěhoval se do San Franciska. Byl členem odbočky ČSNRA.

Čest budiž jeho památce!

PALACH VE WASHINGTONU

Památky Jana Palacha bude vzpomenu 19. ledna ve Washingtonu, DC. Místní krajaňské organizace v čele s odbočkou ČSNRA zvou na literární a hudební pásmo o generaci Jana Palacha. Pásmo připravil Jaromír Zástěra a nazval je: "VÍC NEŽ BÝT — JE MILOVAT". Kromě písní a poesie Palachovy generace je v něm použito autentických záznamů a fotografických záběrů nacistické a sovětské okupace a filmu o Palachově pohřbu. — Pásmo bude provedeno v sobotu, 19. ledna, v 7,30 večer v Mount Vernon College Chapel — W Street, N. W., Washington DC.

Velká společenská událost v Clevelandu

Třetí ples Čechů a Slováků se pořádá v sobotu, 16. února 1974 v sedm hodin večer v Sheraton-Cleveland hotelu v Clevelandu, Ohio. Čestným předsedou této vsutku velkolepé společenské události je Hon. Ralph J. Perk, clevelandský primátor. Hraje orchestr Paul Burtona. Vstupenky (včetně večeře) \$12.00, studenti \$8.00. Reservace vstupenek: M. Hrabík 651-0585, L. Hromadka, 524-9735, Z. Prazak, 221-7348,

'Zdravotní' auto z Illinois

dí do práce svým autem, manželky na nákup jiným autem a děti do školy dopravují školní autobusy. Jsou to města přízemních domků se zahrádkami, s továrnami na okraji, a cesta do práce měří deset až dvacet kilometrů. Bez auta anebo bez benzínu se v těchto městech skoro zastaví život. Vůz illinoiské university, na jehož prototypu nyní spěšně pracuje skupina 120ti studentů, má spotřebu jednoho litru benzínu na 12 kilometrů, na dálnici vyvine rychlost až sto kilometrů za hodinu a otravné plyny jsou sníženy

na minimum. Profesor Burt-ness, pod jehož vedením studenti pracují, říká, že vozidlo ještě není v dokonalém stavu, ale závady nejsou veliké a prý se je podaří odstranit do pár měsíců. Karoserie je z malého vozu, motor je japonská Honda, poháněná za určitých okolností elektrickou baterií. Baterie umožňuje stokilometrovou rychlost jen na patnáct minut, potom rychlost klesne bezmála na polovinu, než se další jízdou baterie znovu nabije. Ale to nevadí, říká profesor Burtness, protože "studentský zdravotní" vůz je výslovně konstruován jenom pro dopravu na krátké vzdálenosti ve městech a jenom za těch okolností dobře a hospodárně funguje. "Není to auto na cestu z New Yorku přes celou Ameriku do Kalifornie", uvádí Burtness. Cena vozu, jestliže se vůz dostane na trh, bude o dvacet až dvacet pět procent vyšší než je cena běžných modelů.

Přílišná spotřeba

Zemědělství odborníci v ČSSR si stěžují, že se na jedno kilo přírůstku masa nebo na jeden litr mléka skrmuje víc obilí než je ověřeno normami. Na jedno kilo hovězího masa by např. neměla spotřeba překročit 20 deka obilí. Stejně tak na 1 litr mléka. Je ovšem celá řada zemědělských podniků, kde se na toto množství spotřebuje až 1 kilogram jaderného krmiva. Tím se výroba citelné prodražuje.

Vývoz byciklů

Rokycanský závod Favorit překročil výrobu jízdních kol pro export. Kanada nakoupila letos velké množství kol typu I 12. Do 22 zemí šly pak dodávky především závodních kol.

Proč mládež málo čte

Učiteléské noviny přinesly nedávno článek Fedora Soldana "Proč mládež málo čte". Soldan úvodem zjišťuje "všeobecný pokles čtenářského zájmu, zejména u nejmladších ročníků" a pak mimo jiné píše: "Mládež málo čte . . . Mladí lidé od školáckých let až po universitu mají dnes jen výjimečně zájem o četbu . . . Dobrá polovina je uvedena do rozpaků, když se jich zeptám, kterou knihu v posledním roce četli . . . Literatura dávnou přestala být životním průvodcem pro většinu mladých lidí . . ."

Proč tedy mládež málo čte? Soldan uvádí dva důvody: vliv televize a špatný postoj mnoha učitelů k výkladu literatury. Oba důvody jsou částečně správné. Je tu však ještě třetí věc: na knižním trhu je stále méně knih, které by mladé lidi i ostatní čtenáře zaujaly, elektrizovaly, které si každý prostě musí přečíst, aby věděl, co se v literatuře děje. Reedice na běžícím pásu, oprašování částečně už nečitelných klasi-ků a naprostý nedostatek soudobé literatury zahánějí knihu na okraj společenských zájmů. Literatura přestává být denním chlebem a je koníčkem pro specialisty. Vrcholným požadavkem — který režim klade na literaturu, je tak zvaná angažovanost. Nikoli všeobecná, dejme tomu pro životní klady, socialistický humanismus nebo třeba angažovanost pro mír mezi národy a lidmi, nýbrž velice uzoučká angažovanost pro tento režim, kte-

rá má dokazovat nedokazatelné: že právě tento režim je vrcholem socialismu, nejlepší ze všech možných režimů, jaké si Češi a Slováci dovedou představit. Tuto uzoučkou propagandistickou tendenci se pokusil obléci do románového kabátu nedávno zemřelý stranický funkcionář František Kopecký v knize "Svědění" — kterou vydalo nakladatelství Růže v Českých Budějovicích a kterou stranická kritika chválí jako příklad angažované literatury. Děj se odehrává v letech 1968 a 69 a hrdinou románu je stranický funkcionář, "plný lásky a obdivu k Sovětskému svazu", který však v době pražského jara zakolísá a podlehně prý libivým heslům oportunistu a revisionismu. Je tu však ještě vedlejší hrdina, nekompromisní stranický funkcionář, který se dokonce sám jmenuje Karel Hrdina, aby nemohlo být nejmenší pochybností, a ten odhaluje zastánce pražského jara jako intelektuální podvodníky. Výsledkem je happy end jako podle usnesení čtrnáctého sjezdu strany. S hlediska opravdové literatury je to ovšem kalendářová historka z poloviny minulého století, kde se změnila jen jména a roky děje. Stopadesát českých a slovenských spisovatelů mlčí.

Literaturu supluje ochotníci. "Mládež málo čte. Literatura dávnou přestala být životním průvodcem mladých lidí", dosvědčuje Fedor Soldan . . .

Špína a chataření

Hned z několika stran je ohroženo čs. životní prostředí.

Na prvním místě stojí samozřejmě znečištění ovzduší. Existuje sedm českých oblastí s nadměrným znečištěním: Severočeská hnědouhelná pánev, Ostravsko, Praha, Sokolov (dř. Falknov), Plzeň, Pardubice a Brno. Stopy pevných příměsí ve vzduchu se však objevily i v Jizerských horách, kde je údajně nejčistší vzduch v Čechách. Kromě škod v zemědělství a v lesním hospodářství snižuje znečištěné ovzduší také životnost budov. V Severočeském kraji se počítá u kovových konstrukcí s 20% snížením životnosti, u zděných staveb s 10%. Ke změně může přispět pouze změna skladby paliv, t. j. hlavně přechod od pevných k tekutým a k plynu. Tak je to také naplánováno, i když i východní Evropě hrozí v tomto ohledu — byť možná v delší perspektivě než právě dnes Západu — dodávková krize. Dnes tvoří uhlí v ČSSR stále ještě 75% zdrojů energie. V roce 1990 to má být jen 40%. Jeden problém

je však v tomto případě pouze nahražován jiným.

Je-li — hlavně ve městech — špatný vzduch, utíkají lidé na venkov. To je jeden — byť ne hlavní — důvod, proč stále stoupá počet rekreačních chat. V roce 1967 bylo v českých zemích přes 94.000 chat, v roce 1970 už 128.000 — a jejich počet každoročně silně roste. Ještě prudší trend je na Slovensku, kde tradice chat teprve vzniká. V r. 1967 tu bylo 5800 chat, o tři roky později už 9000, tedy růst o 55%. Tento trend trvá. Úřady se snaží soustředit výstavbu nových chat do oblastí s příslušným vybavením a s komunikací. Ale lidé se těmto plánům nepodvolují a získávají i dodatečná povolení pro stavbu chaty také na místech státem chráněných. Zaplatí na národním výboru pokutu 500 Kčs, což je jen malý drobeček celkových nákladů na výstavbu. Podle odborníků zamořují často neodborně postavené chaty nehezky a škodlivě mnohá krásná údolí a horské stráně.

Kongresmani o prázdninách

Většina členů amerického kongresu věnuje jen velmi malou část svých vánočních prázdnin vlastním soukromým záležitostem, jako například oslavě vánoc v rodinném kruhu. Jinak jsou ve styku se svými voliči v domácích volebních okresech a zjišťují jejich rozpoložení a náladu. Když se člen kongresu vrátí z Washingtonu do svého volebního okresu — ohledává názory voličů důkladněji než ústavy pro výzkum veřejného mínění, protože, jak řekl jeden senátor, členové kongresu mají více v sázce — totiž znovuzvolení.

Týdeník Time napsal, že o nynějších vánočních prázdninách se mimo jiné rozhodne o osudu prezidenta Nixona. Voliči totiž dají tak či onak najevo svým reprezentantům ve Washingtonu, zda si přejí, aby prezident Nixon zůstal nerušeně v Bílém domě až do konce funkčního období v roce 1976, nebo zda by uvítali, kdyby resignoval — nebo byl dokonce z funkce odvolán v důsledku aféry Watergate. Podle posledních sond ústavů pro výzkum veřejného mínění Nixonova popularita v posledních týdnech poněkud stoupla z nejnižšího bodu, na který klesla v souvislosti s aférou Watergate — v říjnu. Ale ústavy pro výzkum veřejného mínění samy k volebním urnám nechodí, jak řekl onen senátor, a ostatně voliči mohou být nespokojeni s vládou a konkrétně s postupem prezidenta Nixona z jiných důvodů než jen Watergate. Velké starosti jim například může dělat nedostatek pohonných a topných látek, tak řečená energetická krize, která začíná pozměňovat ne-li už americký způsob života, který se do určité míry točí kolem dosud neomezovaného používání soukromých automobilů, a který se jinak odvíjí v zimě v přetopených a v létě přehřátých místnostech, pak alespoň začíná pozměňovat americkou psýchu, pro kterou je nedostatek energetických zdrojů neznámou a trochu strašidelnou veličinou.

V předposlední den ložského zasedání kongresu dokončili zákonodárci práci na celé řadě předloh a odeslali je do Bílého domu k prezidentovu podpisu. Některé předlohy se týkaly podpor v nezaměstna-

nosti, respektive sociální péče, tedy opatření, kterých možná bude v důsledku energetické krize zapotřebí více než dosud. Na podporu v nezaměstnanosti ve výši až do 75 dolarů týdně má dnes nezaměstnaný nárok po 26 týdnech; kongres prodloužil tedy nyní platnost zákona, podle kterého ve státech, v nichž je nezaměstnanost větší než šest a půl procenta, smí nezaměstnaný pobírat podporu až po 39 týdnů, tedy po tři čtvrtě roku. Kongres také odhlasoval čtvrt miliardy dolarů na letošní fiskální rok a 350 milionů na příští rok na veřejné práce, na které se nájímají nezaměstnaní dělníci. Dále zvýšil o 11 procent federální starobní požitky; od příštího června bude průměrná manželská dvojice na odpočinku dostávat z fe-

derálního starobního pojištění 310 dolarů měsíčně, průměrná svobodná osoba 186 dolarů měsíčně. Sociální podpora invalidovi se zvyšuje na 146 dolarů měsíčně.

Z ostatních předloh, které kongres schválil, se chceme zmínit ještě o osnově o zahraniční hospodářské a vojenské pomoci ve výši celkem pět a tři čtvrtě miliardy dolarů. Z toho dva a čtvrt miliardy je vyhrazeno pro pomoc Izraeli; za jednu miliardu se uhradí zbraně, které Izrael dostal z Ameriky za poslední války, a zbytek bude většinou k dispozici na další nákupy zbraní v případě, jak řekl senátor Humphrey, že by bylo třeba vyvážit nové sovětské dodávky zbraní Arabům.

Hanuš Hejny, New York

Dvě stránky jedné mince

Američtí komentátoři se při celoročním bilancování shodují, že rok 1973 byl venkocem nevydařený, jakožto rok Watergate a energetické krize. Pravda. Ale svoje pozitivní stránky taky měl. Těba hned ta energetická krize přiměla městské otce v mnoha amerických městech zlevnit jízdné na veřejných dopravních prostředcích — aby publikum odlákali od aut, a tím benzínu. New York zavedl poloviční nedělní jízdné na podzemkách — autobusech a předměstských vlacích. Boston má méně než poloviční jízdné každý den na půl dne; Seattle a některá jiná města nechávají lid v určitých dobách dne jezdit vůbec zadarmo.

Na silnicích policisté sice teď nechávají automobilisty jezdit jen nejvýš pětasedmáctkou, — to je nejvyšší dovolená rychlost, neboť při větší rychlosti se páli moc benzínu, — ale i to mělo svou pozitivní stránku, že při vánočních a jiných dlouhých week-endech došlo, díky pomalejší jízdě, k rekordně malému počtu havárií. Pro zlovolné byla ovšem energetická krize zvlášť hřejivá tím, že federální i místní byrokraté menšího významu přišli o své zdeřezané limusiny. Limusiny žerou moc benzínu, prohlásili příslušní činitelé: ale — jak důležitý si může jiný příslušný činitel připadat v obyčejné malé fordce?

Pokud toto hrálo zlomyslné, tak domácí zas hrálo to, že jim bylo nařizováno méně topit. Některí domácí ovšem takto národu šetřili energii už dávno, aneb, jak řekl jeden televizní konferenciér: "Co vícerejší mizerný domácí, to dnešní vzorný vlastenec."

Ochránci přírody sice skřípali zuby, že rozvíjení nových energetických zdrojů

má dočasně přednost před dalšími opatřeními proti zamoření prostředí. Ale moře se nicméně podařilo trochu odmořit, pokud tak lze říci, aspoň v newyorském přístavu a v něj se vlévajícím rameni Hudsonu, zvaném East River. East River platila za nejspínavější tok v New Yorku a v okolí, ale letos už natolik očistila, že se tam opět objevily ryby, zvané blues, modráci, k velké radosti zdejších rybářů, z nichž jen ti nejstarší pamětníci je v East River ještě pamatovali.

A vědecký team jedné zdejší university, který si s tím dal trochu práci, zjistil, že v ohňském velkoměstě Cincinnati je populace mývalů hustší než normálně v divočině. Více mývalů na čtvereční míli v městě než v lese. Kde žijí? V parcích v odtokových strouhách a, když na to přijde, tak i na kanápech v neuzívaných pokojích a v potrubí umělé klimatizace.

Positivní v roce 1973 dál bylo to, že americký občan dostal možnost díky Gallupovu výzkumu veřejného mínění, se vyjádřit v jaká povolání má důvěru: a na prvním místě jmenoval popeláře, zatím co zdeřezaný vládní byrokraté se octli na posledním. Naopak novináři, odboráři, lékaři — businessmani, soudci a členové Kongresu byli vesměs vysoko ve veřejné důvěře.

K aktivům roku jistě lze započítat i to, že jednomu občanovi v Keystone, v Indianě, pošta doručila dopis, — sice dvaadvacet let po odeslání, ale přece: a že pavouk může přist pavičiny i ve vesmírném prostoru, tudíž i tam lapat mouchy, — pokud tam nějaké najde. A zvlášť radostné je ovšem zjištění zdravotníků, že lidé, kteří pijí čtyři štamprata denně jsou zdravější než ti, co nepijí vůbec.

Krajanský oznamovatel

V INDEXU

právě vyšla nová kniha Arnošta LUSTIGA: "ULICE ZTRACENÝCH"

Knihu, stejně jako všechny ostatní publikace Indexu, je možno objednat na adrese

INDEX, 5 Köln 41, Postfach 410511, West-Germany

Máte zájem o nové knihy vydané v CSSR?

(též Klub čtenářů, Máj a další edice)

Pište si o nabídkové listy na adresu:

INTERCLUB, 6 Frankfurt/M. 61, Birsteiner Str. 27. West-Germany.

Víte, že

REZNICTVÍ A UZENÁRSTVÍ JOSEF ČURDA, MARGARTENSTR. 11

... je jen 206 m od nádraží Selnau ... vyrábí na 20 druhů českých a slovenských specialit ... rozesílá maso a uzeniny po celém Švýcarsku (maso za velkou vhodnou cenu) ... při objednávce nad S. Fr. 50.— neúčtuje poštovné.

Nevíte?

Tak přijďte nebo volejte 01/23 52 65

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon,

tel. 052-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. PISOFT, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich,

tel. 01-62 14 55.

poradce pro čsl. právo

4000 Basel, St. Alban-Talstrasse 19

Tel. 061/42 86 95

Porady písemné nebo ústní po telefonické dohodě.

SOKOL ZÜRICH

pořádá v pořadí již 3. reprezentační ples dne 9. února 1974. Je zajištěn větší sál ve "Spiergarten" v Altstetten. Bližší informace sdělí sestry Dagmar Koblasová na tel. 01/88 78 79 a Marie Mařasová na tel. 01/91 35 29.

Propaganda z Prahy

Východoevropští politici a jejich tisk si pravidelně už po mnoho let stěžuje na západní sdělovací prostředky, které prý na Východ "chrli zášť" proti socialismu". Přitom každý soudný člověk ví, že naprostá většina západního rozhlasového vysílání, které směřuje na Východ (a právě rozhlas tu z různých důvodů jako prostředek komunikace převažuje), je dnes především informativní. Lidé v komunistických zemích — kteří neovládají cizí řeč — aby si mohli vyladit příslušnou cizí stanici, se z několika pramenů mohou dozvědět, co se vlastně ve světě děje. Není ovšem pravda, že v opačném směru se východní propaganda chová nějak zdrženlivě. Je známo, že nejrozsáhlejší zahraniční vysílání provozuje moskevský rozhlas; a ten se žádné, nejčistší propagandy neštítí. Také "Radio Praha", jak se především na krátkých vlnách hlásí Čs. rozhlas, vysílá každodenně 32 a půl hodiny v angličtině, francouzštině, němčině, italštině — srbsštině, španělštině, portugalštině — a samozřejmě i česky a slovensky. Potenciálně lze tyto programy při-

jímat ve 140 zemích světa. Radio Praha zakládá dokonce s pomocí různých institucí kluby zahraničních posluchačů. První vznikl v r. 1961 na Kubě, další jsou v Chile, Kolumbii, Costarice, Venezuele, Nigérii, Ghaně, Mali, Senegal — v různých indických městech a v arabských zemích. V 80 klubech se kromě společných poslechů konají i výstavy a přednášky o Československu. Je nabitelní, co — už z výběru zemí — je skutečným propagandistickým záměrem; a nepochybně sem tam i nejen propagandistickým. Pod štítkem rozhlasového klubu lze schovat leccos. Praha teď ještě podle vzoru východoněmeckého Radio Berlin International připravuje pro tuto síť posluchačů časopis. — Sám obsah vysílání se pro různé vysílání — podle jejich dosahu — specializuje. Jak ve slově — tak v hudbě. Italské vysílání je například zcela nepokryté (i podle oficiálních údajů) zaměřeno převážně na italské dělníky, pracující v západním Německu. V dopoledním čtyřjazyčném Interprogramu zaplňuje hudba jednu třetinu vysílacího času. Ostatní je čistá oficiální propaganda.

Nová nafta

Každá nová kapka nafty je v období světové energetické krize všude vítána. Poblíž obcí Mikulčice a Kurdějov na Břeclavsku byly nedávno zjištěny nové zásoby nafty, ovšem nepříliš velké kapacity — 6 tun za den. Větší se zdá být ložisko zemního plynu u Kobylí: v hloubce 4 až 5 kilometrů by mohlo být několik miliard kubiků plynu. Předpoklad ovšem zatím ne-

PROCESY, TÁBORY, TEROR

V mnichovském nakladatelství CCC Books vyšla koncem loňského roku kniha Antonína Kratochvíla "ŽALUJI" s podtitulem "Svědectví a myšlenky o deformacích stalinové justice v Československu". Je to první díl rozsáhlé dokumentace o procesech padesátých let, o metodách vyšetřování, psychické, fyzické nátlaku, o poměrech ve věznicích a táborech nucených prací a o polovičatých a nedostatečných rehabilitacích z konce šedesátých let. Běží o první knižní publikaci tohoto druhu, která se neomezuje na stalinové procesy s vysokými komunistickými funkcionáři, na tak zvaný "teror do vlastních řad", ale v celé šíři odhaluje komunistický teror proti celému národu, od komunistů po katolické intelektuály, od spisovatelů po dělníky a rolníky. Název Kratochvilovy knihy není nadnesený: jeho bilance ukazuje, že šlo o teror, který nemá v našich dějinách obdoby. Nacisté byli zjevně nepřátelé. Stalinisté se však vydávali za nejlepší vlastence, a přece se topili v slzách a krvi vlastního národa. Z Kratochvilovy knihy jsme pro čtenáře Amerických Listů vybrali dvě ukázky z kapitol o Jáchymovu a o táborech nucených prací.

JAROSLAV DRESLER

JÁCHYMOV

V Jáchymově se od začátku dvacátého století do šedesátých let těžil smolinec (uran). Z jáchymovské rudy izolovala M. Curieová-Sklodowská radium.

Po komunistickém puči 1948 byli k těžbě rudy masově nasazení političtí vězni. Svědectví z jáchymovských dolů jsou svědectví nejotřesnější. Byly to pravé vyhlašovací lágry — tábory smrti. Političtí vězni tam těžili rudu — uranovou rudu pro Sověty. Za nepředstavitelně těžkých podmínek pracovala zde elita národa: vědci, celá řada universitních profesorů, studenti, katoličtí kněží, příslušníci židovských náboženských obcí, vysocí důstojníci, dělníci i rolníci.

V letech 1954 až 1955 pracovalo např. v TNP Vikmanov 200 katolických kněží, kteří byli posíláni na nejnebezpečnější práci do mlýna uranové rudy — kde nebyla žádná opatření k filtraci a izolaci. Katoličtí kněží, "jako zavilí třídní nepřátelé", byli přímo vystaveni — bez jakéhokoliv ochranného opatření — škodlivému účinku uranového prachu na lidský organismus. Mlýn — věž smrti — byla primitivní dřtina, kde se uranová ruda mlela a třídila. Odtud šly transporty přímo do Sovětského svazu, každý týden jeden vlak. Proslulá věž smrti byla sedmipatrová budova a jí procházela veškerá ruda z Jáchymovska do barelů, které se nakládaly rovnou do vagónů. Denní norma byla až 1.200 barelů za směnu. Z jáchymovských dolů zazněla ta nejostřejší obžaloba komunistu, jen málo vězňů přežilo tento koncentrák.

TŘÍDNÍ MSTA: TÁBORY NUCENÉ PRÁCE

Praxe v pověstných Táborech nucené práce (TNP) byla od samého počátku dominující ilustrací právních deformací a pošlapání základních lidských práv ve všech zemích východní Evropy. Tyto tábory byly nejvlastnějším projevem třídní msty komunistické strany. Tábory nucené práce systematicky směřovaly k likvidaci tzv. třídních

nepřátel a sabotérů strany. Centra a lokalizace těchto táborů byly průmyslové oblasti. Počet TNP nebyl nikdy přesně zveřejněn.

Tábory, které byly zprvu pod správou ministerstva vnitra, přešly později pod přímou správu krajských národních výborů. Lidé do těchto táborů — na rozdíl od ostatních komunistických věznic a koncentráků — byli posíláni většinou bez soudu, z rozhodnutí funkcionářů národních výborů, členů komunistické strany, kteří si tak vyvražďovali účty se svými politickými odpůrci. Nejdelší doba pobytu v táboře měla být podle zákona dva roky — v praxi to však nebylo dodržováno. V zákoně číslo 247 ze dne 25. října 1948 o Táborech nucené práce se v druhém paragrafu sice mluví "o lidech, kteří se vyhýbají práci", ovšem takových bylo v táborech pouze 5% — ostatní tvořili tzv. třídní nepřátelé, kteří podle znění zákona "ohrožují výstavbu lidově demokratického zřízení".

Do TNP byla zařazena celá řada občanů, kteří po plném odpykání trestu ve věznicích a koncentracích, byli ještě posláni "na pracovní převýchovu" do těchto táborů, mezi nimi bylo i několik spisovatelů, žurnalistů a katolických kněží. O umístění do TNP rozhodovaly speciální tříčlenné komise při ONV, které stanovily dobu internace.

Počet táborů se odhaduje na 120. Registrace osob vězněných v těchto táborech nebyla nikdy zveřejněna; odhaduje se, že v padesátých letech prošlo těmito tábory více než 150 tisíc osob. Některé prameny uvádějí až 200 tisíc osob. V lednu 1951 bylo vytvořeno centrální velitelství všech táborů nápravných prací. Velitelem všech TNP byl jmenován Emil Oravan, bývalý kpt. Státní bezpečnosti.

K nejobávanějším táborům nucených prací v padesátých letech patřilo Blansko, Mimon, Broumov, Horní a Dolní Litvínov, Kladno, Valdice, Bohosudov, Brno, Oslavany, Píbram, Třinec, Znojmo, Litoměřice, Kunčice, Pardubice a další. Nejistitelný počet

lidí byl v těchto táborech utlučen, řada spáchala sebevraždu (to zde bylo podstatně lehčí než ve věznicích), mnoho lidí zemřelo na infekce pro primitivní a absolutně nevyhovující hygienická zařízení. Několik desítek lidí částečně nebo úplně osleplo pro nemožnost léčení očních zánežů, infekcí a hlavně krvácení do sklivce a sítnicových krvácení po zraněních atd. Podvívá vězňů, především mladých, byla otláčená. Existuje řada svědectví o hladu, o sbírání bramborových slupek a odpadků.

V TNP bylo pravidelné politické a tzv. kulturní školení. Povinná účast byla na kursech ruského jazyka. Zanedbání směny a zanedbání kursu ruštiny se trestalo v padesátých letech tělesnými tresty.

Existence TNP byla ostrým reflektorem nejen na deformace právního stavu samotného, nýbrž i interpretaci zákona. Před světovou veřejností měla být existence Táborů nucených prací v Československu utajena. Této perfidii komunistického režimu musela sloužit i právní věda. Tak např. dne 23. června 1959 projednávala Vědecká rada Ústavu práva Československé akademie věd obhajobu kandidátské disertační práce "Problematika nucené práce se zřetelem k otázce podstaty pracovního právního poměru", kterou předložil dr. Jiří Chyský, vědecký pracovník Ústavu práva ČSAV.

Ve Zprávě a pozdějším rozboru práce dr. Chyského nebylo ani jediné slovo o Táborech nucených prací v Československu a pochopitelně ani slovo o Zákonu č. 247 ze dne 25. října 1948 o Táborech nucené práce!

Balet v Itálii

Baletní soubor Národního divadla v Praze odcestoval na osmnáctidenní turné do Itálie. Čeští umělci předvedou dvanáct představení Prokofjevova Romea a Julie.

NOVÁ GALERIE

Koncem listopadu byla otevřena v Pfäffikonu u Zürichu nová galerie, jejímž majitelem je Českoslovák Oskar Krause. Slavnostní otevření bylo u příležitosti souhrnné výstavy českých i slovenských umělců, žijících v zahraničí: vystavují Ben David ze Švédska, Budínský Zdeněk z Holandska, Vlasta Benešová z Německa, Vítězslava Janotová z Německa, Klenová Lucie ze Švýcarska, Jan Kristofori z Norska, Kyhos Michal ze Švýcarska, Karel Liška z Německa, Radová Lucie ze Švýcarska, Zdeněk Roudnický ze Švýcarska, Karel Šťastný ze Švýcarska a Ivo Veselý ze Švýcarska. Tato výstava obrazů, grafiky, kreseb i soch potrvá do konce roku. Pro rok 1974 připravuje majitel nejen další výstavy, ale i otevření nových výstavních prostorů. V nich bude otevření uskutečněno výstavou Jana Kristoforiho od 12. ledna 1974, v únoru a březnu bude vystavovat opět několik umělců společně, na duben je plánována výstava akademického malíře prof. K. Lišky u příležitosti jeho šedesátin, v květnu pak výstava Ivana Holého z Paříže a v červnu Karla Dydky z Itálie. Druhou polovinu roku pak zahájí výstava kreslených vtipů a karikatur od nejružnějších autorů.

A ještě pro informaci: do konce roku je Galerie Krause v Pfäffikonu na Lindenstrasse 1, od 12. ledna 1974 pak rovněž v Pfäffikonu na Tumbelenstrasse 37.

—rr—

Menší nálož do "tavicího kotle"

V Kongresu Spojených států se projednává zákon, který by omezil přistěhovalectví z každého státu západní hemisféry na dvacet tisíc lidí ročně. Celkový počet přistěhovačů, určený pro západní hemisféru, by zůstal stejný: 120.000 ročně. Ostatní svět dohromady má o něco víc; takže celková roční kvota pro všechny imigranty je teď necelých čtyřista tisíc.

Projednávaný návrh zákona je, zdá se, namířen hlavně proti Mexiku, z něhož se loni přistěhoval do U.S.A. víc než dvojnásobek těch plánovaných dvacet tisíc. Ale kromě toho také z asi půl milionu tak řečených "ilegálních cizinců," loni přistižených ve Spojených státech, 80 procent bylo z Mexika. Kongres zřejmě zazlívá mexické vládě, že proti ilegálnímu přistěhovalectví odtamtud nic nedělá. A na Kongres zas naléhají odbory, protože ilegální cizinci představují levnou pracovní sílu, již zaměstnavatelé nemusejí platit zákonné mzdy, protože úředně se o ní nic neví, a tudíž jsou nekalou konkurencí pro domácí pracovní trh. Jestli by ten zákon mnoho pomohl, je dost pochybné.

Ale ve Spojených státech se v poslední době ozývají i hlasy pro všeobecné omezení i legální imigrace, a nejen z Mexika. Není to nic nového samo o sobě, ale nové je, že tentokrát se ozývají z vyšších středních vrstev a nikoli z těch nižších, jak tomu bylo dřív. Dokud imigranti byli většinou evropští a asijsí chudí, nekvalifikované pracovní síly, byli proti neomezené imigraci hlavně odboráři a dělníci vůbec. Na jejich naléhání začátkem dvacátých let zavedla vláda imigrační kvoty: zvláštní kvotu pro každý národ: ty, jejichž národnostní skupiny byly v té době ve Spojených státech největší, dostávaly i největší kvoty. A tak kvoty silně preferovaly anglosasy a skan-

dinávce, zatím co jiné národy měly kvoty minimální. Lyndon Johnsonova reforma imigračního zákona to podstatně změnila. Celkový povolený roční počet přistěhovačů odevšud sice zůstal skoro stejný, ale kvoty pro jednotlivé národy byly zrušeny. Novým výběrovým měřítkem se staly jednak příbuzenské vztahy s občany Spojených států, a jednak tak zvané "potřebné kvalifikace": to jest, preferování byli ti, v jejichž pracovních oborech nebylo dost lidí. A to byly v posledních letech vesměs vysoce kvalifikované síly: lékaři, ošetřovatelky — technici.

A tak se očividně i animosita vůči přistěhovalectví přesídlila do jiných vrstev, než kde byla dřív. Americké lékařské sdružení si na příklad hlasitě stěžuje, že v roce 1971 se víc lékařů do Spojených států přistěhovalo než jich graduovalo z místních lékařských fakult. (Přitom to je hlavně důsledek vlastní politiky Sdružení omezovat počet studentů medicíny a lékařských fakult.) Organizace zvaná Nulový růst obyvatelstva, Zero Population Growth, složená také hlavně z příslušníků vyšších středních vrstev, je rovněž pro omezení imigrace. Tato organizace ovšem, jak její název naznačuje, je proti růstu obyvatelstva jakýmkoli způsobem.

Ale pocit, že Amerika má teď lidí víc než dost, i když křivka porodnosti klesá, není zřejmě omezen jen na těch pár členů zmíněné organizace. Podle nedávného průzkumu veřejného mínění většina dotázaných, padesát procent — byla pro omezení přistěhovalectví, a jen čtyřicet jedno procento pro to, aby imigrační zákony zůstaly tak, jak jsou. Zastánci omezení by byli proto, aby přistěhovalectví bylo povolováno jen persekvanovaným skupinám: — jako příklady jsou uváděni maďarští porevoluční imigranti, naši poinvasní, Kubánci, Židé za Hitlera, asiáté, vyhnání z Ugandy a podobně. A ovšem i dál příbuzní občanů. K proti-imigračnímu trendu přispívá možná i to, že struktura imigrace se v posledním desetiletí změnila: imigrace z Evropy klesá a z Asie a z Afriky rychle roste. Méně vyvinuté země ostatně samy se na to také dívají dost nepříznivě. Protože vlivem Johnsonova zákona o "potřebných povoláních," je tento druh emigrace do Ameriky nezbavuje jejich chudých, nýbrž naopak jejich vzdělanců.

PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU